

บันทึกท้ายพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐

ความเป็นมา

กฎหมายว่าด้วยองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ได้มีการประกาศใช้มาแล้วจำนวน ๒ ฉบับ ฉบับแรกคือพระราชบัญญัติองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก พ.ศ. ๒๕๑๐ โดยมีเหตุผลคือเพื่อขยายการสงเคราะห์ให้รวมไปถึงทหารนอกประจำการ ตำรวจ ข้าราชการพลเรือนและพลเรือน ซึ่งได้กระทำหน้าที่ป้องกันหรือปราบปรามการกระทำอันเป็นภัยต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยแห่งราชอาณาจักร กับทั้งสมควรรวมมูลนิธิช่วยทหารและครอบครัวทหารที่ไปช่วยสหประชาชาติทำการรบ ณ ประเทศเกาหลีให้เข้าอยู่ในองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกนี้ด้วย ต่อมาฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ นี้มีเหตุอันสมควรที่จะปรับปรุงกฎหมายฉบับนี้ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปจึงได้มีการปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับองค์ประกอบของสภาทหารผ่านศึก และการปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาทหารผ่านศึก เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติภารกิจ และประกาศใช้พระราชบัญญัติองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ขึ้น ทั้งนี้กฎหมายว่าด้วยองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ทั้ง ๒ ฉบับ มีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก พ.ศ. ๒๕๑๐

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๔ ตอนที่ ๑๒๖ ฉบับพิเศษ วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๑๐ หน้า ๑๐

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๑๐ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

เหตุผลในการประกาศใช้

เนื่องจากทางราชการทหาร มีความประสงค์ที่จะขยายการสงเคราะห์ให้รวมไปถึงทหารนอกประจำการ ตำรวจ ข้าราชการพลเรือนและพลเรือนซึ่งได้กระทำหน้าที่ป้องกันหรือปราบปรามการกระทำอันเป็นภัยต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยแห่งราชอาณาจักร กับทั้งสมควรรวมมูลนิธิช่วยทหารและครอบครัวทหารที่ไปช่วยสหประชาชาติทำการรบ ณ ประเทศเกาหลีให้เข้าอยู่ในองค์การนี้ด้วย จึงสมควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกให้เหมาะสมกับกาลสมัยและสถานการณ์ของบ้านเมืองในปัจจุบัน

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก พ.ศ. ๒๕๑๐ แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๔ หมวด มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๓๕ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. กำหนดให้ยกเลิกพระราชบัญญัติองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก พ.ศ. ๒๕๑๐ พระราชบัญญัติองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๕ และพระราชบัญญัติองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๙ (มาตรา ๓)

๒. กำหนดบทนิยามของคำว่า “ทหารผ่านศึกศึกษา” “ทหารผ่านศึกประจำการ” “ทหารผ่านศึกนอกประจำการ” “ครอบครัวทหารผ่านศึก” “ทหารนอกประจำการ” “กรรมการ” “ผู้อำนวยการ” “รองผู้อำนวยการ” “พนักงาน” และ “รัฐมนตรี” (มาตรา ๔)

๔) กำหนดให้กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนถึงวาระเมื่อลาออก หรือรัฐมนตรีให้ออกโดยความเห็นชอบของสภาทนายความ หรือกรรมการประเภททนายผ่านศึกประจำการหรือกรรมการประเภททนายผ่านศึคนอกประจำการ พ้นจากการเป็นทนายผ่านศึกรูปแบบดังกล่าว (มาตรา ๑๗)

๕) กำหนดให้สภาทนายผ่านศึกรับอำนาจหน้าที่วางนโยบายและควบคุมกิจการทั่วไปของ อผศ. หรือกำหนดข้อบังคับตามมาตรา ๑๑ หรือกำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารงานและดำเนินกิจการ หรือกำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับการเงิน ทรัพย์สิน และการบัญชี รวมทั้งการสอบบัญชีและการตรวจ หรือกำหนดข้อบังคับว่าด้วยบำเหน็จและเงินสะสมของพนักงาน หรือกำหนดข้อบังคับว่าด้วยกองทุนสงเคราะห์ เงินสมทบกองทุนสงเคราะห์หรือการสงเคราะห์อื่น ๆ เพื่อสวัสดิการของผู้ปฏิบัติงานและครอบครัว ซึ่งเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้วให้ใช้บังคับได้ หรือพิจารณาให้ความเห็นชอบงบประมาณรายจ่าย หรือตั้งอนุกรรมการเพื่อกระทำการใด ๆ ตามที่มอบหมาย (มาตรา ๑๘)

๖) กำหนดให้มีการประชุมสามัญสภาทนายผ่านศึกละเลี่ยนอย่างน้อยทุกระยะเวลา ๓ เดือน และให้มีการเรียกประชุมวิสามัญได้เมื่อมีกรรมการตั้งแต่ ๓ คนขึ้นไปร้องขอ (มาตรา ๑๙)

๗) กำหนดให้การประชุมทุกคราวต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่า ๙ คน โดยมีกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งไม่น้อยกว่าประเภทละ ๓ คนมาประชุม จึงเป็นองค์ประชุม (มาตรา ๒๐)

๘) กำหนดให้นายกสภาทนายผ่านศึกรับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้านายกสภาทนายผ่านศึกรับไม่มาประชุม ให้อุปนายกสภาทนายผ่านศึกรับเป็นประธาน ถ้าอุปนายกสภาทนายผ่านศึกรับไม่มาประชุม ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม (มาตรา ๒๑)

๙) กำหนดให้มติของที่ประชุมให้ถือคะแนนเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด มติของสภาทนายผ่านศึกรับในกรณีนี้ให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีนั้น ให้รัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ (มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓)

๔.๒ ส่วนที่ ๒ การบริหาร

๑) กำหนดให้รัฐมนตรีแต่งตั้งและถอดถอนนายทนายสัญญาบัตรประจำการ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการ ด้วยความเห็นชอบของสภาทนายความ (มาตรา ๒๔)

๒) กำหนดให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการเป็นผู้บริหารกิจการของ อผศ. ให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ และนโยบายที่สภาทนายผ่านศึกรับกำหนด และมีอำนาจบังคับบัญชาพนักงานทุกตำแหน่งและลูกจ้าง และต้องรับผิดชอบในการจัดการและดำเนินงานของ อผศ. (มาตรา ๒๕)

๓) กำหนดให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการเป็นผู้กระทำการในนามของ อผศ. และเป็นผู้กระทำการแทน อผศ. ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามข้อบังคับสภาทนายผ่านศึกรับ (มาตรา ๒๖)

๔) กำหนดให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการมีอำนาจบรรจุ แต่งตั้ง ถอดถอน เลื่อน ลดหรือตัดเงินเดือน ตลอดจนโทษพนักงานและลูกจ้าง หรือวางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ อผศ. โดยไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับสภาทนายผ่านศึกรับ (มาตรา ๒๗)

๕) กำหนดให้รองผู้อำนวยการทำหน้าที่ช่วยผู้อำนวยการในกิจการทั้งปวงอันอยู่ในหน้าที่ของผู้ช่วยผู้อำนวยการ ถ้าผู้ช่วยผู้อำนวยการและรองผู้ช่วยผู้อำนวยการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งนายทนายสัญญาบัตรประจำการเป็นผู้รักษาการแทนผู้ช่วยผู้อำนวยการชั่วคราว (มาตรา ๒๘)

๖) กำหนดให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการ รองผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้รักษาการแทน และพนักงาน เป็นเจ้าพนักงานตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา ๒๙)

๗) กำหนดให้รัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งนายทนายประจำการเพื่อดำรงตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานสาขา และสำนักงานตัวแทนซึ่งได้ตั้งขึ้นตามมาตรา ๘ ได้ตามความเหมาะสม (มาตรา ๓๐)

๕. หมวด ๓ ตราเครื่องหมาย เหยี่ยูและเข็ม

๕.๑ กำหนดให้ตราเครื่องหมายของ อผศ. มีรูปลักษณะดังรูปตราเครื่องหมายท้ายพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๓๑)

๕.๒ กำหนดให้ อผศ. อาจจัดทำเหยี่ยูและเข็มขององค์การเพื่อเป็นเครื่องหมายประดับสำหรับบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีอุปการคุณในกิจการของ อผศ. ชนิด ชั้น ของเหยี่ยูและเข็มและรายละเอียดแห่งการใช้สิทธิประดับ ให้เป็นไปตามข้อบังคับสภาพารผ่านศึก (มาตรา ๓๒)

๖. หมวด ๔ บทกำหนดโทษ

๖.๑ กำหนดบทลงโทษผู้ที่ใช้ชื่อหรือถ้อยคำในประการที่น่าจะทำให้ประชาชนเข้าใจว่าเป็นกิจการของ อผศ. หรือเกี่ยวกับกิจการของ อผศ. โดยมีได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจาก อผศ. หรือนิติบุคคลที่มีใช้กระทรวง ทบวง กรม หรือโดยมีได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจาก อผศ. ใช้คำว่า “อผศ.” “ทหารผ่านศึก” “ผ่านศึก” “นอกประจำการ” หรือคำว่า “ทหาร” เป็นชื่อหรือประกอบชื่อของนิติบุคคลนั้น ให้ถือว่าผู้จัดทำกรหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นกระทำการความผิดดังกล่าว (มาตรา ๓๓)

๖.๒ กำหนดบทลงโทษผู้ที่ใช้ตราเครื่องหมายของ อผศ. โดยไม่มีสิทธิใช้ ทำตราเครื่องหมายของ อผศ. โดยไม่ได้รับอำนาจจาก อผศ. ทำปลอมหรือเลียนแบบคล้ายคลึงตราหรือรอยตราเครื่องหมายของ อผศ. หรือใช้สิ่งที่ทำปลอมหรือเลียนแบบคล้ายคลึงตราเครื่องหมายเช่นนั้น (มาตรา ๓๔)

๖.๓ กำหนดบทลงโทษผู้ที่ใช้เหยี่ยูหรือเข็มอันเป็นเครื่องหมายประดับของ อผศ. โดยไม่มีสิทธิใช้ตามมาตรา ๓๒ หรือทำเหยี่ยูหรือเข็มเช่นนั้นขึ้นโดยไม่ได้รับอำนาจของ อผศ. หรือทำหรือใช้สิ่งเทียมหรือเลียนแบบหรือคล้ายคลึงเหยี่ยูหรือเข็มเช่นนั้น (มาตรา ๓๕)

๒. พระราชบัญญัติองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๑๔ ก วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่พระราชบัญญัติองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน สมควรปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับองค์ประกอบของสภาพทหารผ่านศึก และการปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม สภาพทหารผ่านศึก เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติภารกิจ และกำหนดที่มาของตำแหน่งเลขานุการ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกเพื่อให้เกิดความชัดเจน และเชื่อมโยงกับการปฏิบัติหน้าที่เป็นเลขาธิการ สภาพทหารผ่านศึกโดยตำแหน่ง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติองค์การสงเคราะห์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๗ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก พ.ศ. ๒๕๑๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (มาตรา ๓)

“มาตรา ๑๔ ให้มีสภาพทหารผ่านศึก ประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นนายกสภาพทหารผ่านศึก

(๒) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นอุปนายกสภาทหารผ่านศึกคนหนึ่ง

(๓) ปลัดกระทรวงกลาโหม เป็นอุปนายกสภาทหารผ่านศึกคนที่สอง

(๔) ผู้อำนวยการ เป็นอุปนายกสภาทหารผ่านศึกคนที่สาม

(๕) รองผู้อำนวยการ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

(๖) กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งด้วยความเห็นชอบของสภาทหารผ่านศึกประจำกรม หกคน และทหารผ่านศึกนอกประจำกรมเก้าคน ในกรณีที่มีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมมากกว่าหนึ่งคน ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมคนหนึ่ง เป็นอุปนายกสภาทหารผ่านศึกคนหนึ่ง ในกรณีที่ไม่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมตาม (๒) ให้ปลัดกระทรวงกลาโหม เป็นอุปนายกสภาทหารผ่านศึกคนหนึ่ง และให้ผู้อำนวยการเป็นอุปนายกสภาทหารผ่านศึกคนที่สอง ให้เลขานุการ อผศ. เป็นเลขาธิการของ สภาทหารผ่านศึกโดยตำแหน่ง”

๒. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก พ.ศ. ๒๕๑๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (มาตรา ๔)

“มาตรา ๒๑ ให้นายกสภาทหารผ่านศึกเป็นประธานในที่ประชุม ถ้านายกสภาทหารผ่านศึกไม่มาประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้อุปนายกสภาทหารผ่านศึกคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าอุปนายกสภาทหารผ่านศึกคนหนึ่งไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้อุปนายกสภาทหารผ่านศึกคนที่สองเป็นประธาน ถ้าอุปนายกสภาทหารผ่านศึกคนที่สองไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้อุปนายกสภาทหารผ่านศึกคนที่สามเป็นประธาน ถ้าอุปนายกสภาทหารผ่านศึกคนที่สามไม่มาประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุม เลือกรวมกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม”

๓. ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๘/๑ แห่งพระราชบัญญัติองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก พ.ศ. ๒๕๑๐ (มาตรา ๕)

“มาตรา ๒๘/๑ ให้ผู้อำนวยการแต่งตั้งพนักงานคนหนึ่งเป็นเลขานุการ อผศ. ทั้งนี้ ตามข้อบังคับ ที่สภาทหารผ่านศึกกำหนด”

๔. ให้นายกสภาทหารผ่านศึก อุปนายกสภาทหารผ่านศึก กรรมการสภาทหารผ่านศึก และเลขาธิการ สภาทหารผ่านศึกตามพระราชบัญญัติองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวัน ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับปฏิบัติหน้าที่นายกสภาทหารผ่านศึก อุปนายกสภาทหารผ่านศึก กรรมการ สภาทหารผ่านศึก และเลขาธิการสภาทหารผ่านศึกต่อไปจนกว่าจะมีสภาทหารผ่านศึกตามพระราชบัญญัติ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๖)

นางสาววรรณวิษ สว่างแจ้ง / จัดทำ